

Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerin İncelenmesi

Examination of Articles on Family Participation Published Between 2011-2021 in the Field of Preschool Education in Turkey

Hülya Gülay Ogelman¹, Hande Güngör², Ayşe Demirci³

Gönderim: 11/05/2023

Düzelme: 01/11/2023

Kabul: 06/11/2023

ÖZET

Araştırmanın amacı, Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini, Google Akademik’de bulunan 68 makale oluşturmaktadır. Makalelerde en çok tercih edilen araştırma yaklaşımının nicel, en az tercih edilen araştırma yaklaşımının ise karma olduğu ortaya konulmuştur. Nicel araştırmalarda en çok deneysel desenin, nitel araştırmalarda ise en çok durum araştırma deseninin tercih edildiği görölmüştür. Veri toplama zamanı açısından makalelerin çoğunlukla kesitsel olduğu, nicel ve nitel araştırmalarda örneklem seçim yönteminin çoğunlukla belirtilmediği söylenebilir. Örneklem grubu açısından nicel araştırmalarda en çok ebeveyn ile çocuk, nitel araştırmalarda en çok öğretmenlerin yer aldığı görölmektedir. Veri toplama aracı olarak nicel araştırmalarda en çok ölçeğin, nitel araştırmalarda en çok yarı yapılandırılmış görüşme formunun, karma araştırmalarda ise en çok ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun birlikte kullanıldığı belirlenmiştir. Makalelerde aile katılımı ile ilgili en sık aile katılımına yönelik görüşler (öğretmen, ebeveyn, yönetici, öğretmen adayları) ve aile katılımlı program ve çocuk gelişimlerine etkisi ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile katılımı, küçük çocuklar, okul öncesi dönem, doküman analizi

ABSTRACT

The research aims to examine the articles on family involvement published between 2011-2021 in the field of preschool education in Turkey. The sample of the research consists of 68 articles published on Google Scholar. It has been revealed in the articles that the most preferred research approach is quantitative, and the least preferred research approach is mixed. It has been seen that the experimental design is mostly preferred in quantitative research, and the case research design is preferred most in qualitative research. It can be said that the articles are mostly cross-sectional in terms of data collection time, and the sample selection method is mostly not specified in quantitative and qualitative studies. In terms of the sample group, it is seen that most parents and children are involved in quantitative studies, and teachers are the most involved in qualitative studies. As a data collection tool, it was determined that the scale was used mostly in quantitative research, semi-structured interview form in qualitative research, and scale and semi-structured interview form in mixed research. The articles discuss the most common views on family participation (teachers, parents, administrators, teacher candidates) and the program with family participation and its effect on child development.

Keywords: Family involvement, young children, preschool period, document analysis.

Önerilen atıf: Gülay Ogelman, H., Güngör, H., & Demirci, A. (2023). Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin incelenmesi. *Uluslararası Psiko-Sosyal Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 241-260.

¹ Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, ogelman@sinop.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi, hgungor@pau.edu.tr

³ Lisansüstü Öğrencisi, Sinop Üniversitesi, aysemasc@gmail.com

GİRİŞ

Anne babalar, çocukların ebeveynleri olmalarının yanı sıra ilk öğretmenleri oldukları için kısa ve uzun süreli olarak çeşitli etkilere sahiptirler. Bu nedenle anne babalar, okul öncesi eğitim sürecindeki paydaşlar arasındadır. Anne-babalar, çocukların gözlem yapma, araştırma ve öğrenme sürecinde kritik bir role sahiptirler (Zucker vd., 2021). Okul öncesi eğitimin kalitesinin artması, eğitim ortamında öğrenilenlerin ev ortamında da devamlılığının sağlanması açısından ailelerin eğitim sürecine katılması gerekmektedir. Okul öncesi eğitim sürecinde aile katılımı (Ma vd., 2016), anne-babaların eğitim süreci içerisinde etkin bir şekilde yer almasıdır. Bu yer alma süreci çok çeşitli şekillerde gerçekleşebilmektedir. Örnek olarak anne-babalar, okuldaki etkinliklere katılabilirler, çocuklarıyla evde ya da açık alanda çeşitli etkinlikler gerçekleştirebilirler, okuldaki idari süreçlere katılabilirler, öğretmenlere eğitim sürecinde çeşitli şekillerde destek olabilirler. Ayrıca anne babaların aile katılımını sağlayabilecek seminer, konferans, broşür, kitapçık, makaleler, duyuru panoları, iletişim defteri, ev ziyaretleri vb. uygulamalar da bulunmaktadır (Gülay Ogelman ve Döğür, 2021).

Okul öncesi dönemdeki aile katılımı, çocuklar üzerinde çok çeşitli etkilere sahiptir. Pratt ve diğerleri (2016), okul öncesi dönemdeki aile katılımının okula benzer deneyimler ve öğrenme fırsatları sunabildiğini, sınırlı imkânlarla sahip bir süreç olmadığını ifade etmişlerdir. Metcalfe ve diğerleri (2018), Amerika’da okul öncesi dönem çocuğuna sahip 497 ebeveyn ile yaptıkları çalışmada, aile katımlı beslenme programının çocukların sağlıklı beslenme alışkanlıkları üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirlemişlerdir. Aile katılımının küçük çocukların akademik becerilerini ve okula hazır bulunuşluğunu arttırabildiği belirlenmiştir (Powell vd., 2010). Knoche ve Witte (2017), güçlü bir aile-okul iş birliğinin çocuğun akademik ve sosyal gelişimine sürekli katkı sağlayabildiğini ifade etmişlerdir. Leung ve diğerleri (2009), aile katılımının gelişim sürecindeki koruyucu faktörlerden biri olduğunu savunmaktadır. Görüldüğü gibi aile katılımı çocukların tüm gelişim alanlarını etkileyebilmektedir. Aile katılımı yalnızca çocuk üzerinde değil, anne-baba ve genel eğitim sürecine de önemli katkılar sağlayabilmektedir. Örnek olarak Zhang ve diğerleri (2021), COVID 19 sürecinde Çin’de yaptığı çalışmada, okuma yazma, matematik, egzersiz gibi öğrenme odaklı etkinliklerle anne-babaların stresi arasında olumsuz yönde ilişki olduğunu, öğrenme odaklı etkinlikler arttıkça anne-babaların stresinin azalabildiğini ortaya koymuştur. Öğrenme odaklı etkinlikler arttıkça anne-babaların stres düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Aile katılımı süreci sayesinde anne-babalar, çocuklarının öğrenme sürecinde aktif rol alabilmekte, çocuklarını daha iyi tanıyabilmekte ve onlarla kaliteli zaman geçirmektedir. Aile katılımının çocuklar ve anne-babalar üzerindeki etkileri, okul öncesi eğitim sürecine, öğretmen-anne-baba iletişimine de olumlu yansımaktır. Bu bağlamda aile katılımının eğitim öğretim yılı boyunca düzenli olarak devam ettirilen bir süreç olması gereklidir.

Türkiye’de okul öncesi dönemde aile katılımı ile ilgili çalışmalarda son yıllarda artış olduğu görülmektedir. Örnek olarak Doğrul ve diğerleri (2021), ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına yönelik görüş farklılıklarının, eğitim düzeylerinden ve bilgi eksikliğinden kaynaklandığını saptamışlardır. Polat ve diğerleri (2021) tarafından lisans düzeyinde aile katılımı dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının aile katılımına yönelik göstermiş oldukları tutumlarının incelendiği araştırmada, aile katılımına yönelik bariyer algılarında ve aile katılımı

tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun dışında, okul öncesi eğitimi alan öğretmen adaylarının diğer öğretmen adaylarıyla kıyaslandığında aile katılımına yönelik tutumlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır. Demirci ve Arslan (2020)’a göre okul öncesi öğretmen adaylarının aile katılımına yönelik özyeterlilik inançları arttıkça mesleki kaygıları azalmaktadır. Ayrıca lisans öğreniminde öğretmen adaylarının aldıkları mesleki eğitimlerin ise kaygı ve özyeterlilik gibi kavramların önceki eğitim kademelerine göre daha etkili olduğu üzerinde durulmuştur. Erdem ve Avcı (2020) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynleriyle iletişim içerisinde olabilmek amacıyla WhatsApp uygulamasının anlık/hızlı/ toplu iletişime katkı sağladığı ifade edilmiş hem öğretmenlerin hem de ebeveynlerin kendi aralarındaki iletişimi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyo-ekonomik yetersizliklerin ise bu bağlamda önemli bir sınırlılık olduğu belirtilmiştir. Gündoğdu (2021), uzaktan eğitim sürecinde ailelerin aile katılım durumlarını inceledikleri araştırmada, ailelerin neredeyse yarısının süreçte aktif rol aldığı ve aile bireylerinden ise en çok annelerin bu süreçte bulunduğu ifade edilmektedir. Öğretmenlerin bu süreç içerisinde WhatsApp uygulaması aracılığıyla iletişim içerisinde olduklarına değinilmiştir. Kaçan ve diğerleri (2020) tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin çocuklarının eğitiminde katılımcı olmaktan ziyade ana bileşen olarak yer alması gerektiği ve özellikle babaların bilinçlendirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Alan yazın taramasında okul öncesi dönemde aile katılımı ile ilgili çalışmaların arttığı belirlenmiştir. Var olan çalışmaların çeşitli kriterler doğrultusunda incelenmesi, belirlenen kriterler doğrultusunda var olan durumun ortaya konulmasını sağlayabilecek ve sonraki çalışmalara ışık tutabilecektir. Araştırmanın amacı, Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıtlar aranmıştır:

- 1) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 2) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin anahtar kelimelere göre dağılımları nasıldır?
- 3) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin araştırma yaklaşımına göre dağılımları nasıldır?
- 4) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin araştırma desenine göre dağılımları nasıldır?
- 5) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin veri toplama zamanlarına göre dağılımları nasıldır?
- 6) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin örneklem seçim yöntemine göre dağılımları nasıldır?
- 7) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin örneklem grubuna göre dağılımları nasıldır?
- 8) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin veri toplama araç türüne göre dağılımları nasıldır?
- 9) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin veri toplama araç sayısına göre dağılımları nasıldır?

10) Türkiye’de okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin konularına göre dağılımları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi dönemde aile katılımı konusunda yapılan makalelerin çeşitli özellikleri bakımından değerlendirildiği çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Makaleler doküman incelemesi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2016) doküman incelemesi tekniğini, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren basılı ve elektronik materyallerin analizi için izlenen bir dizi sistematik işlemler bütünü olarak tanımlamaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmada örnekleme belirlenirken, amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Amaçlı örnekleme, araştırmacının amacı doğrultusunda örnekleme grubunu olasılığa bırakmadan belirlemesini sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın kapsamına alınan makaleler araştırmanın problem durumuna uygun (okul öncesi dönem ile ilişkili öğretmenler, çocuklar, öğretmen adayları ve ebeveynler vb.), araştırma konusu (aile katılımı) ve araştırmanın tamamlandığı yıl dikkate alınarak belirlenmiştir.

Araştırmanın örneklemini, Google Akademik’de bulunan okul öncesi eğitim alanında aile katılımı konusunda 2011-2021 yılları arasında yayınlanan 68 makale oluşturmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Google Akademik’de (<https://scholar.google.com/>) aile katılımı, anne katılımı, baba katılımı anahtar kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Anahtar kelimeler belirlenirken aile katılımı alanında araştırmalar yürüten üç doktoralı öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Tarama yapılırken tarih aralığı 2011-2021 olarak belirlenmiştir. Belirlenen makaleler ile ilgili yıl dışında bir diğer kriter, okul öncesi dönemi kapsamıdır. Bu bağlamda, okul öncesi dönem çocukları, okul öncesi dönemde çocuğu olan anne-babalar, okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adaylarını kapsamayan makaleler araştırmanın dışında bırakılmıştır. Ayrıca okul öncesi dönemin yanı sıra ilköğretim, ortaokul, lise dönemi çocuklarını, okul öncesi öğretmenlerin yanı sıra farklı branşlardan öğretmenleri, okul öncesi öğretmen adayları ile farklı bölümlerdeki lisans öğrencilerini, okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin yanı sıra daha büyük yaş grubu çocukları olan aileleri kapsayan makalelerde kapsam dışında bırakılmıştır. Google Akademik’de “aile katılımı” anahtar kelimesi ile 17800, “Anne Katılımı” anahtar kelimesi ile 16500, “Baba katılımı” anahtar kelimesi ile 17200 araştırma sonucu belirlenmiştir. Farklı anahtar kelimeler ile iki ya da daha fazla kez karşılaşılan aynı makaleler ilk aranan anahtar kelimedeki kullanılan veri olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada belirlenen kriterlere uygun 68 adet makale araştırmanın kapsamına alınmıştır. Veriler 1 Kasım 2022- 28 Şubat 2023 tarihleri arasında toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi betimsel analiz ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde Excel programından faydalanılmıştır. Araştırma kapsamındaki makaleler araştırmanın alt

problemlerine (yayınlandığı yıl, makalede kullanılan anahtar kelimeler, makalede benimsenen araştırma yaklaşımı ve araştırma deseni, makalenin veri toplama zamanı, makalenin örneklem grubunun belirlenmesinde kullanılan seçim yöntemi, örneklem grubu, veri toplama araçlarının türü, veri toplama aracı sayısı ve makale konuları) göre analiz edilmiştir. Bulgular frekans ve yüzde değerleri ile belirtilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	n	%
2011	0	0.00
2012	1	1.47
2013	2	2.94
2014	3	4.41
2015	3	4.41
2016	13	19.12
2017	7	10.29
2018	13	19.12
2019	6	8.82
2020	8	11.76
2021	12	17.65
Toplam	68	100.0

Tablo 1 incelendiğinde, okul öncesi dönemde aile katılımı konulu makalelerin ilk olarak 2012 yılında gerçekleştirildiği görülmektedir. Aynı tabloda, on bir yıllık sürede en çok makalenin 2016 (n=13) ve 2018’de (n=13), en az ise 2012’de (n=1) gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerde Kullanılan Anahtar Kelimelere Göre Dağılımı

Anahtar Kelimeler	n	%
Aile katılımı	41	60.29
Okul öncesinde aile katılımı	10	14.71
Okul öncesi eğitiminde aile katılımı	5	7.35
Okul öncesi dönemde aile katılımı	7	10.29
Okul öncesi dönemde aile katılımı çalışmaları	3	4.41
Baba katılımı	1	1.47
Aile katılım çalışmaları	1	1.47
Toplam	68	100.0

Tablo 2’de araştırma kapsamında incelenen 68 çalışmada 7 anahtar kelime grubunun yer aldığı belirlenmiştir. Makalelerde ilk 3 sırada, “aile katılımı” (n=41), “okul öncesinde aile katılımı” (n=10) ve “okul öncesi dönemde aile katılımı” (n=7) anahtar kelime grubunun yer aldığı görülmektedir. En az yararlanılan anahtar kelimelerin baba katılımı (n=1) ve aile katılım çalışmaları (n=1) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerin Araştırma Yaklaşımına Göre Dağılımı

Araştırma Yaklaşımı	n	%
Nicel	33	48.53
Nitel	28	41.18
Karma	7	10.29
Toplam	68	100.0

Tablo 3’e göre aile katılımı konulu makalelerde en fazla nicel araştırma yaklaşımının (n=33) tercih edildiği görülmektedir. Aynı tabloda, karma araştırma yönteminin (n=7) diğer araştırma yaklaşımlarına göre daha az tercih edildiği söylenebilir.

Tablo 4. Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerin Araştırma Desenine Göre Dağılımı

Nicel Araştırma Desenleri	n	%
Tarama	6	18.18
İlişkisel	6	18.18
Betimsel	6	18.18
Nedensel Karşılaştırma	1	3.03
Deneyssel	10	30.30
Yarı deneyssel	2	6.06
Belirtilmemiş	2	6.06
Toplam	33	100.0
Nitel Araştırma Desenleri		
Tarama	3	10.71
Eylem Araştırması	1	3.57
Olgubilim	2	7.14
Durum Çalışması	7	25.00
Fenomolojik	3	10.71
Derleme	4	14.29
Temel nitel araştırma yaklaşımı	3	10.71
Belirtilmemiş	5	17.86
Toplam	28	100.0
Karma Araştırma Desenleri		
Yakınsayan	1	14.29
Açıklayıcı tasarım	1	14.29
Tarama	1	14.29
İç içe gömülü	1	14.29
Deneyssel	1	14.29
Belirtilmemiş	2	28.57
Toplam	7	100.0

Tablo 4’e göre nicel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilen makalelerde en fazla deneyssel (n=10) araştırma deseninin tercih edildiği görülmektedir. Nicel araştırmalardan ikisinde araştırma deseni belirtilmemiştir. Ayrıca Tablo 4’e göre nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı makalelerde en çok durum araştırma deseninin kullanıldığı anlaşılmaktadır (n=7). Nitel araştırmalarda dört adet derleme araştırması gerçekleştirilmiş, beş araştırmanın araştırma deseni belirtilmemiştir. Aynı tabloda, karma araştırma desenlerinden yakınsayan (n=1), açıklayıcı tasarım (n=1), tarama (n=1), iç içe gömülü (n=1) ve deneyssel (n=1) desenlerden yararlanıldığı söylenebilir. Karma yöntemin kullanıldığı iki çalışmada araştırma deseni

belirtilmemiştir.

Tablo 5. Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerin Veri Toplama Zamanlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Zamanları	Nicel		Nitel		Karma	
	n	%	n	%	n	%
Kesitsel	23	69.70	27	96.43	6	85.71
Boylamsal	10	30.30	1	3.57	1	14.29
Toplam	33	100.0	28	100.0	7	100.0

Tablo 5 incelendiğinde, çalışma kapsamında incelenen makalelerde kesitsel çalışmaların (n=56) boylamsal çalışmalara (n=12) göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerin Örneklem Seçim Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma Türü	Örneklem Seçim Yöntemi	n	%
Nicel Araştırma	Belirtilmemiş	12	36.36
	Tasadüfi örnekleme	9	27.27
	Uygun örnekleme	5	15.15
	Kolay ulaşılabilir durum örnekleme	4	12.12
	Amaçlı örnekleme	2	6.06
	Tabakalı ve küme örnekleme	1	3.03
	Toplam	33	100.0
Nitel Araştırma	Belirtilmemiş	6	21.43
	Amaçlı örnekleme	7	25.00
	Kolay ulaşılabilir durum örnekleme	6	21.43
	Örneklem grubu bulunmamaktadır	4	14.29
	Tasadüfi örnekleme	2	7.14
	Kartopu	1	3.57
	Maksimum çeşitlilik	1	3.57
	Uygun örnekleme	1	3.57
	Toplam	28	100.0
	Karma Araştırma	Amaçlı örnekleme	3
Kolay ulaşılabilir durum örnekleme		1	14.29
Belirtilmemiş		3	42.86
Toplam		7	100.0

Tablo 6’ya göre okul öncesi dönemde aile katılım ile ilgili gerçekleştirilen nicel (n=12) ve nitel (n=6) araştırmalarının bazılarında örneklem seçim yönteminin belirtilmediği söylenebilir. Nicel araştırmalarda en çok tercih edilen örneklem seçim yöntemi tesadüfi örnekleme (n=9); nitel (n=7) ve karma araştırmalarda (n=3) ise amaçlı örneklemedir. Karma yöntem ile gerçekleştirilen üç çalışmanın örneklem grubu seçim yöntemi belirtilmemiştir.

Tablo 7. Okul Öncesi Eğitim Alanında 2011-2021 Yılları Arasında Yayınlanmış Aile Katılımı Konulu Makalelerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem Grubu	Nicel		Nitel		Karma	
	n	%	n	%	n	%
Anne	1	3.03	0	0.00	0	0.00
Baba	3	9.09	0	0.00	0	0.00
Çocuk	6	18.18	1	3.57	1	14.29
Çocuk ve ebeveyn	5	15.15	0	0.00	1	14.29
Doküman	0	0.00	3	10.71	0	0.00
Ebeveyn	6	18.18	1	3.57	1	14.29
Koruma ve bakım altındaki çocuklar, bakıcı anne ve öğretmen	1	3.03		0.00		0.00
Öğretmen	4	12.12	10	35.71	1	14.29
Öğretmen adayları	3	9.09	2	7.14	1	14.29
Öğretmen ve okul yöneticisi	0	0.00	1	3.57	0	0.00
Öğretmen ve çocuk	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Öğretmen ve ebeveyn	3	9.09	3	10.71	1	14.29
Öğretmen, ebeveyn ve çocuk	1	3.03	1	3.57	0	0.00
Öğretmen ve öğretmen adayları	0	0.00	0	0.00	1	14.29
Öğretmen, okul yöneticisi ve ebeveyn	0	0.00	1	3.57	0	0.00
Örneklem grubu bulunmamaktadır	0	0.00	5	17.86	0	0.00
	33	100.0	28	100.0	7	100.0

Tablo 7’ye göre nicel araştırmaların örneklem grubunda en çok ebeveyn (n=6), çocuk (n=6), çocuk ve ebeveyn (n=5) katılımcılarının yer aldığı söylenebilir. Tablo 7’de nitel araştırmaların örneklem grupları incelendiğinde öğretmenler ile gerçekleştirilen araştırmaların en fazla olduğu görülmektedir (n=10). Tablo 7 incelendiğinde konu ile ilgili karma yöntem ile gerçekleştirilen araştırmalarının örnek gruplarının da çocuk (n=1), çocuk ve ebeveyn (n=1), ebeveyn (n=1), öğretmen (n=1), öğretmen adayları (n=1), öğretmen ve ebeveyn (n=1), öğretmen ve öğretmen adayları (n=1) olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Makalelerin Veri Toplama Araç Türüne Göre Dağılımı

Veri Toplama Araç Türü	Nicel		Nitel		Karma	
	n	%	n	%	n	%
Anket	1	3.03	0	0.00	0	0.00
Veri toplama aracı bulunmamaktadır	0	0.00	7	25.00	0	0.00
Değerlendirme listesi	0	0.00	1	3.57	0	0.00
Değerlendirme listesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu	0	0.00	1	3.57	0	0.00
Form	1	3.03	1	3.57	0	0.00
Form ve Antropometrik ölçüm	1	3.03	0	0.00	0	0.00
Form, görüşme formu, gözlem ve video kaydı	0	0.00	0	0.00	1	14.29
Görüşme formu	0	0.00	3	10.71	0	0.00
Kontrol listesi	1	3.03	0	0.00	0	0.00
Ölçek	24	72.73	0	0.00	0	0.00
Ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formu	0	0.00	0	0.00	5	71.43
Ölçek ve açık uçlu soru formu	1	3.03	0	0.00	0	0.00
Ölçek ve form	2	6.06	0	0.00	0	0.00
Test	2	6.06	0	0.00	0	0.00
Test ve gözlem formu	0	0.00	0	0.00	1	14.29
Yapılandırılmamış görüşme formu	0	0.00	1	3.57	0	0.00

Yapılandırılmış görüşme formu	0	0.00	1	3.57	0	0.00
Yarı yapılandırılmış görüşme formu	0	0.00	11	39.29	0	0.00
Yarı yapılandırılmış görüşme formu, gözlem ve video kaydı	0	0.00	1	3.57	0	0.00
Yazılı görüşme formu	0	0.00	1	3.57	0	0.00
Toplam	33	100.0	28	100.0	7	100.0

Tablo 8’e göre nicel araştırmalarda en çok veri toplama araç türü olarak ölçek (n=24) kullanıldığı görülmektedir. Nicel araştırmada ayrıca ölçek ve formun birlikte kullanıldığı (n=2), test (n=2), anket (n=1), form (n=1) gibi araçların daha az kullanıldığı anlaşılmaktadır. Tablo 8’de nitel araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama aracı yarı yapılandırılmış görüşme formudur (n=11). Nitel araştırma türünde yapılan yedi araştırmada veri toplama aracı bulunmamaktadır. Tablo 8 incelendiğinde karma araştırmalarda en çok ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formu birlikte kullanılmıştır (n=5).

Tablo 9. Makalelerin Veri Toplama Aracı Sayısına Göre Dağılımı

Veri Toplama Aracı Sayısı	Nicel		Nitel		Karma	
	n	%	n	%	n	%
0	0	0.00	7	25.00	0	0.00
1	16	48.48	16	57.14	0	0.00
2	16	48.48	4	14.29	6	85.71
3	1	3.03	1	3.57	0	0.00
4	0	0.00	0	0.00	0	0.0
5	0	0.00	0	0.00	1	14.29
Toplam	33	100.0	28	100.0	7	100.0

Tablo 9’da aile katılımı konulu makalelerin veri toplama aracı sayısının en fazla beş olduğu ve karma yöntemin kullanıldığı çalışmada kullanıldığı görülmektedir. Tablo 9’a göre nicel araştırmaların çoğunluğunda bir (n=16) ya da iki veri toplama aracının (n=16), nitel araştırmalarda bir (n=16), karma araştırmalarda ise iki (n=6) veri toplama aracının kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 10. Makalelerin Konularına Göre Dağılımı

Konular	n	%
1 Aile katılım çalışmaları	3	4.41
2 Aile katılım çalışmalarına katılan ve katılmayan ailelerin çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları arasındaki ilişki	1	1.47
3 Aile katılım çalışmalarına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin bilişsel haritaları	1	1.47
4 Aile katılımına yönelik görüşler (öğretmen, ebeveyn, yönetici, öğretmen adayları)	12	17.65
5 Aile katılımı, çocukların benlik saygısı ve sosyal duygusal uyumu (derleme)	1	1.47
6 Aile katılımının gerçekleştirilmesinde öğretmenlerin ve ebeveynlerin sahip oldukları engeller ve karşılaştıkları sorunlar	2	2.94
7* Aile katılımlı program ve çocuk gelişimlerine etkisi	10	14.71
8 Aile katılımlı sosyal beceri oyunları	1	1.47
9 Aile katılımı ile çocukların akademik benlik saygısı (anne baba görüşlerine göre incelenmesi)	1	1.47
10 Aile ve çocuk ile kurulan ilişkiler ile okul öncesi öğretmenin	1	1.47

	iletişim becerisi arasındaki ilişki		
11	Baba katılımı	6	8.82
12	Aile eğitimi ve aile katılım çalışmalarının etkililiği konusunda ebeveynleri bilinçlendirmek için uygulanan aile eğitim ve aile katılım programı	1	1.47
13	Çevre eğitimi aile katılım etkinlikleri, anne babaların çevresel tutumları	1	1.47
14	Ebeveynlerin okul öncesi eğitime katılım düzeyleri	2	2.94
15	Eğitim programının aile katılımına etkisini (Portage Erken Eğitim Programının)	2	2.94
16	Ev ziyaretlerine ilişkin öğretmen ve ebeveyn görüşleri	1	1.47
17	MEB ve Farklı okul öncesi eğitim programlarında aile katılımı	2	2.94
18	Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında aile katılımına ilişkin öğretmen görüşleri	1	1.47
19	Okul öncesi ebeveyn katılımında ebeveyn tutumları	1	1.47
20	Okul öncesi etkinlik planlarında aile katılım boyutunun incelenmesi	2	2.94
21	Okul öncesi eğitimde aile katılımı sistemini genişletmek (Derleme)	1	1.47
22	Okul öncesi öğretmenleri ve okul yöneticilerinin kullandıkları aile iletişim etkinliklerini ve bunları kullanma nedenlerini belirleme	1	1.47
23	Okul öncesi eğitimde aile katılımının sağlanması için bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımı	2	2.94
24	Öğretmen/Öğretmen adaylarının aile katılımına ilişkin özyeterlilik algıları	3	4.41
25	Okul öncesinde aile katılımını destekleyici uygulamalar: Fen etkinlikleri ile aile eğitimi	1	1.47
26	Okul öncesinde ailelerin evde yapmış olduğu eğitim öğretim çalışmaları	1	1.47
27	Öğretmenlerin aile katılım strateji düzeylerinin belirlenmesi	1	1.47
28	Öğretmenlerin OBADER ile ilgili görüşleri	1	1.47
29	Ölçek geliştirme/uyarlama	2	2.94
30	Sınıf içi etkinliklerde aile katılımı	1	1.47
31	Pedagojik dokümantasyon uygulamalarının gerçekleştiği okullardaki ailelerin deneyimleri ve algıları	1	1.47
32	Velilerin okula bağlılık düzeyleri ve okula katılım düzeyleri arasındaki ilişki	1	1.47
	Toplam	68	100.0

* Çocuklarda kentlilik bilinci alt yapısı kazandırılması; Geri dönüşüm kavramı; Çocukların hazır bulunuşlukları; çevre eğitiminin dil gelişimine etkisi; Sosyal beceri eğitimi programı çocuklarının sosyal becerileri; Farklılıklara saygı programı çocukların farklılıklara saygı düzeyi; Aile katılımlı fen etkinlikleri; çocukların temel bilimsel süreç becerileri; Beslenme eğitimi, çocukların beslenme durumlarına etkisi; Matematik eğitimi programı, çocuklarının erken matematik becerisine etkisi; Çevre eğitimi programı, çocuklarının çevreye yönelik tutumları

Tablo 10'da okul öncesinde aile katılımı ile ilgili 32 farklı tema ile çalışıldığı görülmektedir. Tablo 10 incelendiğinde çalışmaların içerisinde aile katılımının en çok çalışıldığı ilk üç tema aile katılımına yönelik görüşler (öğretmen, ebeveyn, yönetici, öğretmen adayları) (n=12), aile katılımlı program ve çocuk gelişimlerine etkisi (n=10) ve baba katılımı (n=6) olarak belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Okul öncesi eğitim alanında 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış aile katılımı konulu makalelerin incelendiği bu araştırmanın bulguları doğrultusunda 68 makale incelenmiştir. On yıllık süre içerisinde 2011 yılı hariç her yıl konu ile ilgili makalelerin yayınlandığı görülmektedir. Makalelerin yıllara göre dağılımında özellikle 2016’da bir önceki yıla göre önemli bir artış kaydedildiği, zaman zaman yükseliş ve düşüşlerin olmasına karşılık 2019’dan itibaren düzenli olarak artışın olduğu görülmektedir. Bu durum, son yıllarda konu ile ilgili makalelerde artış olduğu şeklinde yorumlanabilir. İncelenen makalelerde en sık kullanılan anahtar kelimenin aile katılımı olduğu kaydedilmiş ve anahtar kelime çeşitliliği olduğu belirlenmiştir. Bu çeşitlilik içerisinde en az kullanılan kelime grupları baba katılımı ve aile katılımı çalışmaları olmuştur. Makalelerde en fazla nicel araştırma yaklaşımının tercih edilmesinin yanı sıra nitel çalışmaların da çok sayıda olduğu görülmektedir. Karma araştırma deseniyle planlanmış çalışmalar olmasına karşılık bu çalışma kapsamındaki makalelerde en az tercih edilen araştırma deseni olmuştur. Bulgulara göre nitel çalışmalarda 6, nicel çalışmalarda 7, karma çalışmalarda 5 araştırma deseninden yararlandığı görülmektedir. Her araştırma yaklaşımında araştırma deseni belirtilmemiş çalışmaların olduğu belirlenmiştir. Araştırma deseni açısından en çok çeşitliliğe sahip grubun nitel çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada makalelerin çoğunlukla kesitsel desende hazırlandığı görülmekle birlikte boylamsal çalışmaların da yapıldığı belirlenmiştir. Boylamsal çalışmaların az sayıda olmasına karşılık nicel, nitel ve karma desenlerde de gerçekleştirildiği ve bu açıdan çeşitlilik görüldüğü söylenebilir. Araştırmalarda nicel, nitel ve karma araştırma yaklaşımlarda örneklem seçim yönteminin belirtilmediği çalışmaların olduğu görülmektedir. Bununla birlikte genel olarak örnekleme seçim yöntemi açısından çeşitlilik olduğu ifade edilebilir. Bu noktada, çalışmalarda araştırma yaklaşımının, deseninin, örnekleme seçim yönteminin belirtilmesi önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra bu araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda araştırma yaklaşımı ve deseni açısından çeşitlilik olduğu söylenebilir. Nicel makalelerde en çok çocukların, nitel makalelerde öğretmenlerin örneklem grubu olarak seçildiği görülmektedir. Bununla birlikte nicel, nitel ve karma desenli makalelerin tamamında örneklem grubu türü açısından çeşitliliğin olduğu söylenebilir. En çok çeşitlilik nitel ve nicel makalelerde yer almaktadır. Nicel makalelerde en çok ölçeğin, nitelde yarı yapılandırılmış görüşme formunun, karmada ise ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun kullanıldığı belirlenmiştir. Veri toplama aracı sayısı açısından veri toplama aracı kullanmayan makalelerin olmasının yanı sıra en fazla 5 ölçme aracının kullanıldığı görülmektedir. Nicelde en fazla 1 ve 2, nitelde 1, karmada ise en fazla 2 ölçme aracının kullanıldığı görülmektedir. Makalelerin konu dağılımları incelendiğinde 68 çalışma içerisinde 32 konu başlığı olduğu belirlenmiştir. Bu başlıklar içerisinde en fazla aile katılımına yönelik öğretmen, ebeveyn, yönetici ve öğretmen aday görüşlerinin ele alındığı görülmektedir. İkinci sırada aile katılımlı program ve çocuk gelişimine etkileri konusu yer almaktadır. Çalışmalardaki konu başlıklarının çeşitli olduğu söylenebilir. Çopur ve Tezel Şahin’in (2022) 2000-2021 yılları arasındaki aile katılımı ile ilgili 63 makale ve 60 tezi inceledikleri çalışmalarında, 2016-2020 yılları arasında konu ile ilgili çalışmaların daha çok olduğu, anne, baba ve öğretmenlerin okul öncesinde aile katılımına ilişkin görüş, algı, tutum ve inançlarının sıklıkla ele alındığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda iki çalışmanın örtüştüğü

söylenbilir. Alkan (2017), Öğretmenlik Uygulaması dersiyle ilgili gerçekleştirdiği derleme çalışmasında karma türdeki çalışmaların diğer araştırma türlerine göre daha az olduğunu ifade ederek derinlemesine bilgi edinmeyi sağlayabilecek desenlerin daha çok tercih edilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Aynı çalışma veri toplama araçlarının sayısının artırılması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Sulamacı (2020) tarafından Çocuk Evleri ile ilgili tezlerin incelendiği çalışmasında, karma türdeki çalışmaların en az tercih edilen araştırma türü olduğu belirtilmiştir. Doğan ve Tok (2018), gerçekleştirdikleri derleme çalışmasında Türkiye’deki karma araştırma türünün yurt dışındaki oranların gerisinde kalabildiğini ifade etmişlerdir. Zaman, harcanan emek ve ekonomik koşullar doğrultusunda nicel araştırmaların daha çok tercih edilebildiği, karma araştırmaların az sayıda kalabildiği söylenebilir.

Görüldüğü üzere on yıllık süre zarfında okul öncesi dönemde aile katılımı konulu makalelerde artış görülmekle birlikte araştırma yaklaşımı, türü ve deseni, anahtar kelimeler, örneklem grubu, konu açısından çeşitlilik olduğu söylenebilir. Ancak boylamsal desenli çalışmaların ve veri toplama aracı türünde ve sayısında çeşitliliğin artırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Ek olarak araştırma türü, deseni, örneklem seçim yöntemi belirtilmemiş çalışmalar bulunmaktadır. Araştırmalarda, tür, desen, örneklem seçim yöntemi gibi yöntem bölümü ile ilgili detayların paylaşılması önem taşımaktadır. Okul öncesi dönemde aile katılımı ile ilgili konuların çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Baba katılımı, anne-baba-öğretmen-öğretmen adaylarının aile katılımı ile ilgili görüşlerinin incelenmesi, aile katılımının çocuklar üzerindeki etkileri, ev ziyaretleri, karşılaşılan sorunlar, ölçek geliştirme, eğitim programı uygulama gibi farklı ve çeşitli konu başlıklarına rastlanılmaktadır. Araştırma türü, deseni ve örneklem türündeki çeşitliliğin konu başlıklarına yansıdığı söylenebilir.

Bununla birlikte aile katılımı konusu değişen sosyo kültürel şartlarla birlikte güncelliğini devam ettirebilecek bir konudur. Çoklu ortamlar ve bağlamlar, çocukların gelişimlerini en üst düzeyde destekleyebilmektedir. Bu nedenle okul ve aile gibi temel sistemlerin etkileşim halinde olması, öğrenmenin devamlılığını ve pekiştirilmesini sağlamak gereklidir (Rimm-Kaufman ve Pianta, 2000). Aile katılımı ile ilgili araştırmaların devamlılığının sağlanması, farklı konular eşliğinde boylamsal ve karma desende planlanabilecek çalışmaların, konu ile ilgili ölçme araçlarının artırılması, konunun değişen yaşam koşulları içerisinde çok boyutlu olarak incelenmesini sağlayabilecektir. Nitekim konu ile ilgili araştırmalar aile katılımı çalışmalarının devamlılığını sağlamaya yönelik önemli bulgular sunmaktadır. Örnek olarak, Camarero-Figuerola ve diğerlerinin (2020), aile katılımının akademik değişkenlerle ilişkisini ele alan 13 makaleyi inceledikleri çalışmada, aile katılımının akademik başarı ile ilişkili olduğu, olumsuz sosyal özelliklere ilişkin koruyucu bir faktör olabildiğini ifade etmişlerdir. Semke ve Sheridan (2012) aile-okul bağlantısına yönelik yaptıkları derleme çalışmasında kırsal kesimle ilgili yürütülen çalışmaların sınırlı sayıda olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada, kırsal kesimdeki konu ile ilgili araştırmaların çeşitlendirilmesinin önemine değinilmiştir (Semke ve Sheridan, 2012). Bu araştırmada da kırsal kesim, büyükşehir, köy-kent kavramlarının araştırma başlıklarına yansiyacak ağırlıkta kullanılmadığı görülmektedir. Dolayısıyla okul türü, yerleşim yeri, mülteci olma olmama, aile türü gibi toplumsal yaşamın bir parçası olan kavramların ön planda olduğu aile katılımı çalışmalarının artırılması vurgulanabilir. Ayrıca aile katılımı içerisinde yer alan büyükanne

büyükbaba katılımı (Xie vd., 2018), kardeş katılımı (Shivers ve Plavnick, 2015) gibi kavramlara yönelik araştırmaların da arttırılması gereklidir. Aile katılım denildiğinde akla sadece anne-babalar gelmemelidir. Bununla birlikte kaynaştırma sınıflarındaki aile katılımı çalışmaları, bu sınıflardaki ailelerin aile katılımına bakış açısı, öğretmenlerin kaynaştırma sınıflarındaki aile katılım çalışmalarına yönelik algılarının, diğer sınıflarla karşılaştırılması gibi aile katılımının kaynaştırma bağlamında ele alınabileceği çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Dunlap ve diğerleri (2001), ailelerin çocuklarının sosyal, bilişsel, duygusal ve davranışsal gelişimleri üzerindeki etkileri düşünüldüğünde özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların eğitim sürecinde aile katılımının yer alması gerekliliğinin altını çizmişlerdir. Görüldüğü üzere Türkiye’de on yıllık süre içerisinde okul öncesinde aile katılımı konulu makalelerde konu, yöntem açısından çeşitlilik görülebildiği gibi ele alınması gereken konuların da olduğu söylenebilir. Ailelerin çocukların ve eğitim sistemi üzerindeki etkileri göz önünde bulundurulduğunda aile katılımı çalışmalarının çeşitliliği devam ettirerek devamlılığının sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

- Araştırmanın sınırlılıkları ve araştırma kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda konu ile ilgili şu öneriler sunulabilir:
- Gerçekleştirilen araştırmada, araştırma kapsamına alınan makaleler Google Akademik (<https://scholar.google.com/>) üzerinden elde edilmiştir. Konu ile ilgili farklı veri tabanları kullanılarak aramalar gerçekleştirilebilir.
- Araştırma kapsamına konu ile ilgili sadece makaleler alınmıştır. Okul öncesi eğitimde aile katılımı temalı lisansüstü tezler incelenebilir.
- Gerçekleştirilen araştırmada makalenin yılı, araştırma yaklaşımı, araştırma deseni, veri toplama zamanı, örneklem seçim yöntemi, örneklem grubu, veri toplama araç türü ve sayısı ve konusu değerlendirilmiştir. Gelecek araştırmalarda, konu ile ilgili yapılan makalelerin yapıldığı yerleşim yeri, araştırma sonuçları ve önerileri değerlendirilebilir.
- Araştırma sonuçlarında özellikle 2019 yılından sonra okul öncesi dönemde aile katılımı konulu makalelerin sayısının arttığı görülmekle birlikte yetersiz olduğu düşünülmektedir. Konunun önemi düşünüldüğünde okul öncesinde aile katılımı çalışmalarının sayısı artırılabilir.
- Okul öncesinde aile katılımı konusunda karma araştırma yaklaşımlarına dayalı makalelerin çeşitlendirilmesi önem taşımaktadır.
- Okul öncesi dönem ile ilişkili yayınlanan nicel, nitel ve karma desenli makalelerin veri toplama zamanları dikkate alındığında çoğunlukla kesitsel olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili boylamsal çalışmaların planlanması önemlidir.
- Araştırma sonuçlarına göre konu ile ilgili nicel, nitel ve karma araştırma desenlerinde, araştırma yöntemleri açısından çeşitliliğin sağlanması önerilebilir.
- Makalelerde araştırma deseninin, örneklem seçim yönteminin doğru ve detaylı olarak tanımlanmasının çalışmanın detaylı bir şekilde ortaya konulması açısından önem taşıdığı söylenebilir.
- Araştırmada sadece baba katılımına yönelik aile katılım çalışmalarının sayıca az olduğu, sadece anne katılımına yönelik çalışmanın ise bulunmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle daha fazla baba katılım ya da sadece anne katılımının olduğu çalışmalar

gerçekleştirilebilir.

- Araştırmada konu ile ilgili ölçme aracı geliştirme ya da uyarlama çalışmalarının sayıca çok az olduğu belirlenmiştir. Aile katılımına yönelik farklı ölçeklerin geliştirilmesi ya da alan yazında bulunan uluslararası ölçeklerin Türkçe’ye uyarlandığı çalışmaların arttırılması ile alana katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, V. (2017). Bir sistematik derleme çalışması: ‘Öğretmenlik uygulaması’. *Yıldız Journal of Educational Research*, 2(1), 125-146.
- Camarero-Figuerola, M., Dueñas, J. M., & Renta-Davids, A. I. (2020). The relationship between family involvement and academic variables: A systematic review. *Research in Social Sciences and Technology*, 5(2), 57-71. <https://doi.org/10.46303/ressat.05.02.4>
- Çopur, E. M., & Tezel Şahin, F. (2022). Investigation of studies on parent involvement in preschools in Turkey. *Current Perspectives in Social Sciences*, 26(4), 421-430. <https://doi.org/10.5152/jssi.2022.1038614>
- Demirci, Z. A., & Arslan, E. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ile aile katılım çalışmalarına yönelik öz yeterlilik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2205-2215.
- Doğan, H., & Tok T. N. (2018). Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yayınlanan makalelerin incelenmesi: Eğitim ve Bilim Dergisi örneği. *Current Research in Education*, 4(2), 94-109.
- Doğrul, H., Yelken, T. Y., & Kılıç, F. (2021). Okul öncesi eğitimi bünyesindeki farklı kurumlarda yer alan anasınıflarında aile katılımı çalışmalarının ebeveyn ve öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(67), 683-695. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2332>
- Dunlap, G., Newton, J. S., Fox, L., Benito, N., & Vaughn, B. (2001). Family involvement in functional assessment and positive behavior support. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 16(4), 215-221. <https://doi.org/10.1177/108835760101600403>
- Erdem, C., & Avcı, F. (2020). Okul öncesi eğitimde aile katılımının sağlanması için bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımı: Whatsapp Uygulaması Örneği. *Başkent University Journal of Education*, 7(2), 439-452.
- Gülay Ogelman, H., & Döğer, S. S. (2021). Aile katılımı. Hülya Gülay Ogelman (Ed.), *Anne Baba Eğitimi* (s. 239-264) içinde. Ankara: Eğiten Kitap.
- Gündoğdu, S. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(35), 1849-1874. <https://doi.org/10.26466/opus.827530>
- Kaçan, M. O., Dönmez, Z., & Kimzan, İ. (2020). Okul öncesi eğitimde aile katılımı: Anne ve baba görüşleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 170-179. <https://doi.org/10.21666/muefd.694389>
- Knoche, L. L., & Witte, A. L. (2017). Home-School Partnerships in support of young children’s development: The intersection of relationships, rurality, and race. *African American Children in Early Childhood Education* (s. 145-164) içinde. Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/S2051-231720170000005007>
- Leung, C., Tsang, S., Dean, S., & Chow, P. (2009). Development and pilot evaluation of the Hands On Parent Empowerment (HOPE) project - a parent education programme to establish socially disadvantaged parents as facilitators of pre-school children's learning. *Journal of Children's Services*, 4(1), 21-32. <https://doi.org/10.1108/17466660200900003>
- Ma, X., Shen, J., Krenn, H. Y., Hu, S., & Yuan, J. (2016). A meta-analysis of the relationship between learning outcomes and parental involvement during early childhood education and early

- elementary education. *Educational Psychology Review*, 28(4), 771–801. <https://doi.org/10.1007/s10648-015-9351-1>
- Metcalfe, J. J., Fiese, B. H., & the STRONG Kids 1 Research Team (2018). Family food involvement is related to healthier dietary intake in preschoolaged children. *Appetite*, 126, 195-200. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2018.03.021>
- Polat, Ö., Aydın, E., & Akarsu, N. (2021). Okul öncesi öğretmen adaylarının aile katılımına yönelik tutumları ile aile katılımına yönelik bariyer algıları arasındaki ilişki. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 14-27. doi:10.29228/mutedad.2
- Powell, D. R., Son, S. H., File, N., & San Juan, R. R. (2010). Parent-school relationships and children’s academic and social outcomes in public school pre-kindergarten. *Journal of School Psychology*, 48(4), 269-292. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2010.03.002>
- Pratt, M. E., Taylor, M., van Huisstede, L., & Gaias, L. M. (2016). A Novel Take on Family Involvement: Public Libraries as Early Education for the Whole Family. *Advances in Early Education And Day Care*, 67–89. <https://doi.org/10.1108/s0270-402120160000020003>
- Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (2000). An ecological perspective on the transition to kindergarten: A theoretical framework to guide empirical research. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 21(5), 491-511. [https://doi.org/10.1016/S0193-3973\(00\)00051-4](https://doi.org/10.1016/S0193-3973(00)00051-4)
- Semke, C. A., & Sheridan, S. M. (2012). Family–school connections in rural educational settings: a systematic review of the empirical literature. *School Community Journal*, 22(1), 21-47.
- Shivers, C. M., & Plavnick, J. B. (2015). Sibling involvement in interventions for individuals with autism spectrum disorders: A systematic review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45, 685-696. <https://doi.org/10.1007/s10803-014-2222-7>
- Sulamacı, F. (2020). *Türkiye’de çocuk evleri ile ilgili araştırmalara bir bakış. Sistematik bir derleme çalışması.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı, Karabük. Erişim Adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=Lon5_UzHMSw91LYrFsKAg&no=3zHKM9CvOil_RIEAuoC4cQ
- Xie, H., Caldwell, L. L., Loy, S., & Robledo, M. (2018). A qualitative study of latino grandparents’ involvement in and support for grandchildren’s leisure time physical activity. *Health Education & Behavior* 45(5), 781-789. <https://doi.org/10.1177/1090198117742441>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Zhang, C., Qiu, W., Li, H., Li, J., Zhang, L., Li, X., & Li, J. (2021). Parental stress and home activities for young children during the stay-at-home quarantine time in China. *Early Education and Development*, 32(6), 843–862. <https://doi.org/10.1080/10409289.2021.1949561>
- Zucker, T. A., Montroy, J., Master, A., Assel, M., McCallum, C., & Yeomans-Maldonado, G. (2021). Expectancy-value theory & preschool parental involvement in informal STEM learning. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 76, 101320. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2021.101320>

İncelenen Yayınlar

- Abu, N. K., & Kaymaz, Z. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına yönelik görüşlerinin derinlemesine incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (54), 156-183. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.580721>
- Ahmetoğlu, E., Sezer, T., & Yavuz, E. A. (2018). Aile katılımı ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 21-40. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018..-368784>
- Aktaş, Ş., Kızıltan, G., & Avcı, S. (2019). Beslenme eğitimi müdahalesine aile katılımının okul öncesi dönemdeki çocukların beslenme durumlarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 44(199). <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2019.7819>
- Akyol, N. A., Doğan, S. A., & Durmuşoğlu, M. (2021). Okul öncesi eğitimde öğretmenin iletişim becerilerinin önemi: aile katılımı, iş birliği ve öğretmen-çocuk ilişkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 887-899. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.64908-900473>
- Alabay, E. (2021). Baba katılımını arttırmak için okul öncesi öğretmen adaylarının alternatif fikirleri. *Başkent University Journal of Education*, 8(1), 81-92.
- Apaydın-Demirci, Z., & Arslan, E. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ile aile katılım çalışmalarına yönelik öz yeterlilik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2205-2215. <https://doi.org/10.33206/mjss.612589>
- Aras, S., Şahin, F., Yılmaz A., & Ülker Erdem, A. (2021). Çocuk, okul ve aile arasında ortak bir dil oluşturmak: Aile katılımı sürecinde pedagojik dokümantasyonun kullanımı. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 27, 298-318. <https://doi.org/10.14689/enad.27.14>
- Ateş, Ö. & Kalburan, N. C. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının aile katılım çalışmalarına yönelik öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 62-88.
- Balcı, A., & Şahin, F. T. (2016). Sosyal medyanın aile katılımında kullanılabilirliği üzerine bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2309-2322.
- Bartan, M., & Özalp, T. A. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının etkinlik planlarında aile katılımı boyutunun incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 6(4), 21-30. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.644316>
- Başkan, D. N., & Kutluca, A. Y. (2020). Okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının aile katılımına yönelik öz-yeterlik inançlarının incelenmesi: Denizli ili örneği. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 392-423. <https://doi.org/10.24130/ecccd-jecs.1967202043251>
- Bayraktar, V., Güven, G., & Temel, Z. F. (2016). Okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin aile katılım çalışmalarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(2), 755-770.
- Biber, K., & Ural, O. (2012). Portage erken eğitim programının kurum ortamında yaşayan 5–6 yaş grubu çocukların gelişimleri ile aile katılım düzeyleri üzerindeki etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(27), 87-125.
- Biber, K., & Ural, O. (2016). Portage erken eğitim programının 5–6 yaş çocuklarının gelişimleri ile aile katılım düzeyleri üzerindeki etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(6), 1181-1204.
- Bilaloğlu, R. G., & Aktaş Arnas, Y. (2019). Okul öncesi eğitimde aile katılımı engelleri ve süreçte karşılaşılan sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 804-823. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2018043536>
- Bolat, E. Y., & Dal, S. (2017). Okul Öncesi Eğitimde Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Aile Katılımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 5(2), 42-62.
- Boz, M., Uludağ, G., & Tokuç, H. (2018). Aile katılımlı sosyal beceri oyunlarının okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi*

- Dergisi*, 38(1), 137-158.
- Bölükbaşı Macit, Z. (2017). 60-72 aylık çocuklar için hazırlanan gelişimsel rehberlik programlarında sınıf içi etkinliklerde aile katılımı: Literatür incelemesi. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 2001-2013. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i2.4534>
- Çetin, Ş. Ü. (2016). Okul öncesi eğitim programı ile bütünleştirilmiş aile destek eğitim rehberi’nde (OBADER) toplumsal cinsiyet eşitliği vurgusunun baba katılımı özelinde incelenmesi. *Current Research in Education*, 2(2), 61-83. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202151257>
- Deleş, B., & Kaytez, N. (2020). Okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile baba katılım durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (84), 101-116.
- Demircan, H. Ö. (2018). Okul öncesi eğitimde aile katılımı sistemini genişletmek: aile “bağlılığı, ortaklığı, katılımı ve eğitimi. *İlköğretim Online*, 17(4), 1-19. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.507008>
- Doğrul, H., Yelken, T. Y., & Kılıç, F. (2021). Okul öncesi eğitimi bünyesindeki farklı kurumlarda yer alan anasınflarında aile katılımı çalışmalarının ebeveyn ve öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *International Journal of Social Humanities Sciences Research*, 8(67), 683-695. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2332>
- Dönmez, Ö., & Ramazan, O. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının aile katılımına yönelik tutumları ile öz yeterlilik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 29-45.
- Ekici, F. Y. (2017). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki aile katılım çalışmalarına katılan ve katılmayan ailelerin çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları arasındaki ilişki. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 543-562. <https://doi.org/10.17218/hititsosbil.299033>
- Erdem, C., & Avcı, F. (2020). Okul öncesi eğitimde aile katılımının sağlanması için bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımı: Whatsapp uygulaması örneği. *Başkent University Journal of Education*, 7(2), 439-452.
- Ergüden, N., Doğan, A., & Hastaoğlu, Z. Ş. (2020). Aile katılımının okul öncesi dönem çocuklarının benlik saygısı ve sosyal duygusal uyumu üzerindeki etkileri. *Nesne*, 8(17), 297-309. <https://doi.org/10.7816/nesne-08-17-10>
- Erkan, S., Tarman, İ., Ömrüzün, I., Koşan, Y., Kuru, N., & Kaymak, S. (2015). Okul öncesi eğitimde ev ziyaretlerine ilişkin öğretmen ve ebeveyn görüşlerinin belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 307-332.
- Erkan, S., Uludağ, G., & Dereli, F. (2016). Okul öncesi öğretmenleri, okul yöneticileri ve ebeveynlerin aile katılımına ilişkin algılarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 221-240.
- Erol, A., & Ogelman, H. G. (2019). Çevre eğitimi aile katılım etkinliklerinin anne ve babaların çevreye yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 18(2), 916-938. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.562074>
- Erol, A., & Ogelman, H. G. (2021). Proje yaklaşımına dayanan aile katılımı çevre eğitimi programının 5-6 yaş çocuklarının çevreye yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(232), 133-160. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.737551>
- Ertarakçı, N., & Akyol, B. (2021). Okul öncesinde veli katılımı ve veli bağlılığı. *Yıldız Journal of Educational Research*, 6(2), 80-94.
- Göktaş, İ., & Ogelman, H. G. (2016). Aile katılımı ve sosyal beceri eğitimi programlarının tek başına ve birlikte 4-5 yaş çocuklarının sosyal becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 416-437. <https://doi.org/10.17218/husbed.31108>
- Gökyer, N. (2017). Okulöncesi öğretmenlerinin uyguladıkları aile katılım stratejileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 334-348. <https://doi.org/10.17679/inuefd.345583>
- Gülay Ogelman, H. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı çalışmaları: Denizli ili

- örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 259-284. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.743>
- Gündoğdu, S. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(35), 1849-1874. <https://doi.org/10.26466/opus.827530>
- Güven, G., & Temel, F. (2018). Farklı eğitim modelleri kullanılarak uygulanan aile eğitim ve aile katılım programlarının ebeveynlerin görüşlerine etkisinin incelenmesi. *Third Sector Social Economic Review*, 53(2), 613-636. <https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.18.07.960>
- Güzelyurt, T., Birge, F., & Ökten, A. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına ilişkin görüşleri. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 64-74. <https://doi.org/10.33400/kuje.538425>
- Kaçan, M. O., Dönmez, Z., & Kimzan, İ. (2020). Okul öncesi eğitimde aile katılımı: Anne ve baba görüşleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 170-179. <https://doi.org/10.21666/muefd.694389>
- Kaçan, M. O., Kimzan, İ., Yıldız, T. G., & Çağdaş, A. (2019). Öğretmen ve ebeveynlerin aile katılımını etkileyen etmenlere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 370-381.
- Kahraman, P. B., & Başal H. A. (2015). Aile katılımı boyutu zenginleştirilmiş okulöncesi eğitim programının 5-6 yaş çocuklarının ilkökula hazırbulunuşluk düzeyine etkisi. *Journal of Academic Social Sciences*, 3(13), 1-10. <https://doi.org/10.16992/ASOS.632>
- Karabulut, H., & Şendil, G. (2018). Okul öncesi dönemdeki baba katılımının ebeveyn tutumlarına göre incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 143-154. <https://doi.org/10.31461/ybpd.428414>
- Keleş, O., & Sığırtmaç, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin uyguladıkları aile katılım stratejilerini belirleme ölçeği geçerlik güvenirlik çalışması. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Education & Literature Journal*, 6, 49-58. <http://dx.doi.org/10.17740/eas.edu.2016-V6-05>
- Kımk, B., Okyay, Ö., & Aydoğan, Y. (2016). 24-36 aylık çocuklarda aile katımlı çevre eğitiminin dil gelişimine etkisinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2143-2456.
- Kiraz, A., & Aytaç, P. (2020). Okul Öncesinde Aile Katılımını Destekleyici Uygulamalar: Fen Etkinlikleri ile Aile Eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 50, 226-246. <https://doi.org/10.9779/pauefd.561702>
- Konokman, G. Y., & Yokuş, G. (2016). Ebeveynlerin okul öncesi eğitime katılım düzeylerine ilişkin algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(35), 176-193.
- Koyuncu Şahin, M. (2018a). Okul öncesi eğitimde aile iletişim etkinliklerine yönelik öğretmen ve yönetici bakış açıları. *Journal of International Social Research*, 11(55), 670-684. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20185537238>
- Koyuncu Şahin, M. (2018b). Okul öncesi öğretmenlerinin aile katılım çalışmalarına yönelik görüşleri: tercihler ve uygulamalar. *Social Sciences Studies Journal*, 4(15), 853-868. <https://doi.org/10.26449/sss.462>
- Köyceğiz, M., Ağaçdan, M., Akaydın, D., Yorgun, E., & Tezel Şahin, F. (2016). Milli eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim programlarında aile katılımının dünü ve bugünü. *Journal of International Social Research*, 9(45), 619-625.
- Kurtulmuş, Z. (2016). Okul öncesi eğitimde uygulanan etkinlik planlarında aile katılımı boyutunun incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 5(1), 71-84. <https://doi.org/10.30703/cije.321384>
- Özcan, Ç., & Aydoğan, Y. (2014). Aile katılımı ile çocukların akademik benlik saygısı arasındaki ilişkinin anne-baba görüşlerine göre incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(202), 19-36.
- Özgen, Z., & Atay, M. (2021). Farklı erken çocukluk yaklaşımlarında aile katılımına yönelik öğretmen tutumlarının incelenmesi. *Journal of Education and Future*, (20), 25-36.

<https://doi.org/10.30786/jef.615562>

- Özyürek, A., Şalcı, O., Mamiyev, D., Çekiç, İ., Sağlam, C., & Nazlı, B. (2018). Okul öncesi eğitimde baba katılımının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 613-631. <https://doi.org/10.19171/uefad.505618>
- Polat, Ö., & Yıldız, T. Ö. (2018). 5-6 yaş grubu için geliştirilen aile katımlı farklılıklara saygı programı'nın çocukların farklılıklara saygı düzeyine etkisinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(4), 389-403. <https://doi.org/10.17244/eku.466812>
- Polat, Ö., Aydın, E., & Akarsu, N. (2021). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Aile Katılımına Yönelik Tutumları ile Aile Katılımına Yönelik Bariyer Algıları Arasındaki İlişki. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 14-27. <https://doi.org/10.29228/mutead.2>
- Sağlam, M., & Çalışkan, Z. (2017). Okul öncesi eğitimde aile katılımına ilişkin ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 39-49.
- Şahin, H., & Demiriz, S. (2014). Beş altı yaşında çocuğu olan babaların, babalık rolünü algılamaları ile aile katılım çalışmalarını gerçekleştirmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 273-294.
- Şallı, D., Dağal, A. B., Küçüköğlü, E. K., Niran, S. Ş., & Tezcan, G. (2013). Okul öncesinde geri dönüşüm kavramı: Aile katımlı proje tabanlı bir program örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 234-241.
- Tezel Şahin, F., & Yıldırım, A. (2018). Amasya ili örnekleminde okul öncesi dönemde öğretmen ve aile görüşlerine göre aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 10(40), 78. <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>
- Toran, M., & Özgen, Z. (2018). Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı: Öğretmenler Ne Düşünüyor, Ne Yapıyor?. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 229-245. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s11m>
- Ural, O., & Günşen, G. (2021). Aile Katılım Çalışmalarına Yönelik Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişsel Haritaları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 369-409. <https://doi.org/10.17679/inuefd.477932>
- Uslu Çavdarıcı, T., & Ünal, F. (2021). Aile destekli matematik eğitimi programının okul öncesi dönem çocuklarının erken matematik becerisine etkisi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 3(2), 244-264. <https://doi.org/10.35452/caless.2021.13>
- Ünsal, F. Ö., Yıldız, T. Ö., Küçüköğlü, E. K., & Dağal, A. B. (2013). Dikkat burası İstanbul!: Okul öncesinde aile katımlı proje tabanlı bir program örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 263-270.
- Vural, D. E., & Kocabaş, A. (2016). Okul öncesi eğitim ve aile katılımı. *Electronic Journal of Social Sciences*, 15(59), 1174-1185. <https://doi.org/10.17755/esosder.64697>
- Yar Yıldırım, V. (2021). Okul öncesi eğitim programı bağlamında ailelerin evde yapmış oldukları eğitim-öğretim çalışmalarının değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 20(77), 40-54. <https://doi.org/10.17755/esosder.714351>
- Yıldız, C., & Durmuşoğlu, M. C. (2018). Dünyadaki farklı erken çocukluk eğitimi program ve yaklaşımlarında aile katılımı. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 8(1), 23-38. <https://doi.org/10.31704/ijocis.2018.002>
- Yılmaz Bolat, E. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin OBADER hakkındaki görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(29). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12677>
- Yılmaz, G., İlkörücü, Şirin, & Çepni, S. (2018). Aile katımlı fen etkinliklerinin 5-6 yaş grubu çocukların temel bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 8(4), 879-903. <https://doi.org/10.14527/pegegog.2018.032>
- Yolcu, S., & Taşdelen Karçkay, A. (2015). Okul öncesi aile katılımının ebeveyn tutumlarını yordayıcı etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(206), 121-134.